

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Obvodního soudu
pro Prahu 1

ke sp. zn. 2 T 38/2019

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněného

M. M., nar. ***, trvale bytem ***,

dovolání

proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2020 sp. zn. 5 To 275/2020, kterým byl podle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu v celém rozsahu zrušen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. 7. 2020 sp. zn. 2 T 38/2019 jímž byl obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest a podle § 259 odst. 3 písm. a) trestního řádu bylo znovu rozhodnuto o vině a trestu obviněného,

a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), h) trestního řádu, neboť rozsudek Městského soudu v Praze spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a obviněnému byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

Odůvodnění:

1. Dne 5. 4. 2019 podala státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 na obviněného M. M. obžalobu pro zločin¹ podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d), odst. 4 písm. a) trestního zákoníku, kterého se měl dopustit tak, že

*„dne 1. 11. 2013 v P., na adrese ***, v prostorách kanceláře JUDr. F. V. prodal na základě uzavřené kupní smlouvy společnosti P. uzavřený investiční fond, a.s., IČ: ***, za částku 3.300.000 Kč, kterou mu kupující převedl dne 8. 11. 2013 na jeho bankovní účet č. *****, obraz Jana Zrzavého s názvem „Pojďte ke mně všichni“ v hodnotě 8.000.000 Kč, jehož vlastníkem byl Ing. O. H., nar. ***, přičemž tento obraz byl v blíže nezjištěné době od února 2013 do 28. 5. 2013 odcizen doposud neznámým pachatelem z bytové jednotky na adrese ***, užívané PhDr. I. H., nar. ***, zesnulou dne ***, a takto jednal ačkoliv byl s tímto původem prodáváného obrazu přinejmenším srozuměn, neboť se jej po jeho manželce K. M., která byla dědičkou po PhDr. I. H., opakovaně domáhal vlastník Ing. O. H.*

¹ V obžalobě bylo nesprávně uvedeno „přečin“.

a i vzhledem k okolnostem jeho prodeje, který se uskutečnil výrazně pod obvyklou cenou a prvnímu zájemci, jenž o obraz projevil zájem, zjevně věděl, že tento obraz pochází z trestné činnosti, přičemž následně, jakmile zjistil, že byl obraz společností P. uzavřený investiční fond, a.s. vydán Policii České republiky, vybral z bankovního účtu veškerou zbývající finanční hotovost z kupní ceny a užil ji pro vlastní potřebu“.

2. Obvodní soud pro Prahu 1 poté v návaznosti na provedené dokazování upravil skutková zjištění a rozsudkem ze dne 21. 7. 2020 sp. zn. 2 T 38/2019 uznal obviněného vinným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) trestního zákoníku, za který ho odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání čtyř let. Postupem podle § 229 odst. 1 trestního řádu soud rozhodl také o uplatněných nárocích na náhradu škody. S přihlédnutím k zaměření tohoto dovolání není potřeba obsáhle reprodukovat skutkový děj, který se stal podkladem pro rozhodnutí soudu a jím přisouzenou právní kvalifikaci. Postačí zmínit, že podle nalézacího soudu provedené důkazy neskýtaly jednoznačný podklad ani pro zjištění, jakým způsobem obviněný získal předmětný obraz do své dispozice, ani pro závěr, že by obviněný znal okolnosti, za nichž se obraz dostal ze sféry poškozeného Ing. O. H., a tedy že se tak stalo majetkovou trestnou činností spáchanou jinou osobou. Za dostatečně prokázanou označil Obvodní soud pro Prahu 1 toliko skutečnost, že při prodeji obrazu obviněný vystupoval jako jeho vlastník, ačkoli jím prokazatelně nebyl.

3. Uvedený rozsudek právní moci nenabyl, neboť odvoláními ho napadli obviněný, poškozená společnost P. uzavřený investiční fond, a.s., jakož i státní zástupkyně. Ta podala odvolání v neprospěch obviněného a namítala v něm vadná skutková zjištění, nesprávnou právní kvalifikaci a rovněž nepřiměřeně mírný trest.

4. Městský soud v Praze rozhodl o podaných odvoláních nyní napadeným rozsudkem ze dne 14. 12. 2020 sp. zn. 5 To 275/2020. Z podnětu odvolání státní zástupkyně přitom podle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 písm. a) trestního řádu rozhodl nově tak, že obviněného uznal vinného jednáním, které zcela korespondovalo s popisem skutku v podané obžalobě. Takto vymezený skutek Městský soud v Praze kvalifikoval jako zločin podílnictví podle § 216 odst. 1, 4 písm. c) trestního zákoníku, za který obviněného odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvou let. Odvolání podaná obviněným a společností P. uzavřený investiční fond, a.s. současně odvolací soud postupem podle § 256 trestního řádu zamítl jako nedůvodná.

5. V této souvislosti je potřebné zdůraznit, že Městský soud v Praze valné většině výhrad prezentovaných v odvolání státní zástupkyně přisvědčil. V odůvodnění rozsudku mimo jiné konstatoval, že nalézací soud provedl všechny v úvahu přicházející důkazy a dospěl také ke správnému závěru, že vlastníkem předmětného obrazu byl poškozený Ing. O. H. a obviněnému byla tato skutečnost od počátku velmi dobře známa. Současně se neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, podle kterého obviněný nevěděl o tom, že předmětný obraz pochází z trestné činnosti. To je – jak zdůraznil odvolací soud – v rozporu s provedenými důkazy, a to i výpovědí samotného obviněného. V návaznosti na uvedené pak Městský soud

v Praze jednak upravil skutkový děj tak, že tento zcela odpovídal vymezení skutku v podané obžalobě, a současně přistoupil ke změně právní kvalifikace stíhaného jednání.

6. Ačkoli proti skutkovým zjištěním, která na podkladě úplného dokazování realizovaného soudem prvního stupně ve svém rozsudku vymezil Městský soud v Praze, nelze mít žádných výhrad², jinak je tomu v případě jím nově zaujaté právní kvalifikace. Odvolací soud totiž sice dílčím způsobem napravil nedostatky rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1, zároveň však opět kvalifikoval jednání obviněného nesprávně. Skutkovým zjištěním přitom neodpovídá ani právní věta odsuzujícího rozsudku, ani slovní a paragrafové označení trestného činu, jímž byl obviněný pravomocně uznán vinným³. Rozhodnutí Městského soudu v Praze je tak ve vztahu k právnímu posouzení skutku v podstatě zmatečné. Na tomto závěru by nemohla nic změnit ani případná úvaha, že ze strany odvolacího soudu šlo pouze o písařskou chybu, které se dopustil při slovním pojmenování trestného činu. Právní kvalifikace by i tak zůstala vadná, neboť v rámci jejího vymezení ve výrokové části rozsudku a jeho odůvodnění odvolací soud ve prospěch obviněného zcela pominul naplnění dalších okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby. Pochybení se současně Městský soud v Praze dopustil také při ukládání trestu odnětí svobody.

7. K důvodům tohoto dovolání je namístě akcentovat především následující skutečnosti.

8. Nejprve je vhodné připomenout, že trestnost činu se ve smyslu § 2 odst. 1 trestního zákoníku posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější. Platí současně zásada, že dřívějšího nebo nového zákona je třeba užít jako celku⁴. Jak přitom vyplývá ze skutkových zjištění Městského soudu v Praze, obviněný se stíhaného jednání spočívajícího v úmyslném prodeji obrazu v hodnotě 8.000.000 Kč za částku 3.300.000 Kč přes vědomí, že tento obraz pochází z trestné činnosti, dopustil v měsíci listopadu roku 2013. V době jeho spáchání, stejně jako v momentě podání obžaloby a v době, kdy rozhodoval Obvodní soud pro Prahu 1, přitom uvedené jednání naplňovalo znaky skutkové podstaty zločinu podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d), odst. 4 písm. a) trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013, za který bylo možno uložit (vedle trestu propadnutí majetku) trest odnětí svobody v rozmezí od tří do osmi let.

² Městským soudem v Praze zformovaná skutková zjištění totiž s důkazy provedenými soudem prvního stupně zcela korespondují.

³ Soud totiž na straně jedné užil původní název trestného činu (před novelou trestního zákoníku provedenou zákonem č. 287/2018 Sb. účinným od 1. 2. 2019) a jednání obviněného pojmenoval (nesprávně) jako zločin podílnictví, paragrafové označení již nicméně odpovídá znění trestního zákoníku po uvedené novele. Přisouzená právní kvalifikace navíc nekoresponduje ani s právní větou rozsudku Městského soudu v Praze. V té je např. uvedeno, že obviněný získal činem značný prospěch, ačkoli paragrafové označení ani odůvodnění rozsudku tomu neodpovídají. Současně je v právní větě vyjádřeno, že obviněný spáchal čin ve vztahu k věci, která má hodnotu *velkého rozsahu*, ačkoli fakticky (a rovněž podle paragrafového označení a podle úvah soustředěných do odstavce 19. odůvodnění rozsudku Městského soudu v Praze) šlo o věc, jež má *značnou hodnotu*.

⁴ Viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 11/1991 Sb. rozh. tr., a další.

9. V mezidobí mezi spácháním skutku a rozhodováním věci Městským soudem v Praze byl trestní zákoník několikrát novelizován, přičemž většina z těchto novel na posouzení věci a její právní kvalifikaci neměla žádný vliv. Z hlediska trestnosti jsou stěžejní až dvě novely z let 2018 a 2020. První, provedenou zákonem č. 287/2018 Sb., byl s účinností od 1. 2. 2019 zrušen trestný čin podílnictví podle § 214 trestního zákoníku, přičemž skutková podstata tomuto trestnému činu odpovídající byla zakomponována do skutkové podstaty trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku. Tato změna trestního zákoníku by ještě sama o sobě vliv na právní kvalifikaci jednání obviněného M. M. neměla. K tomu došlo až další novelou trestního zákoníku provedenou zákonem č. 333/2020 Sb. Ten totiž s účinností od 1. 10. 2020 mimo jiné zásadním způsobem modifikoval ustanovení § 138 trestního zákoníku, který vymezuje hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci.

10. Jak bylo stručně připomenuto v odstavci 8. tohoto dovolání, podle skutkových závěrů vyjádřených v rozsudku Městského soudu v Praze obviněný M. M. v měsíci listopadu roku 2013 prodal jinému obraz, o němž věděl, že pochází z majetkové trestné činnosti spáchané v době mezi únorem až květnem roku 2013 ke škodě poškozeného Ing. O. H. Hodnota obrazu ke dni spáchání skutku činila 8.000.000 Kč, a tudíž zdrojovým trestným činem, kterým pachatel tento obraz získal, a to bez ohledu na to, zda se jednalo o krádež či zpronevěru, byl nepochybně zločin ve smyslu § 14 odst. 3 trestního zákoníku. Krádeží či zpronevěrou takového obrazu byla totiž neznámým pachatelem způsobena značná škoda a byl tak naplněn znak kvalifikované skutkové podstaty jednoho z uvedených úmyslných trestných činů ve smyslu § 205 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku nebo § 206 odst. 1, 4 písm. d) trestního zákoníku, na něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby převyšující pět let. Obviněný přitom, jak bylo zmíněno výše, prodal obraz mající hodnotu 8.000.000 Kč, a tedy čin spáchal ve vztahu k věci značné hodnoty. Jeho prodejem pak pro sebe získal neoprávněný prospěch ve výši 3.300.000 Kč, a tedy značný prospěch. Takto odvolacím soudem vymezený skutek přitom naplňuje všechny znaky skutkové podstaty zločinu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 alinea první, odst. 3 písm. a), odst. 4 písm. c), d) trestního zákoníku ve znění účinném od 1. 10. 2020, neboť obviněný na jiného převedl věc, která je výnosem z trestné činnosti spáchané na území České republiky, tento čin spáchal ve vztahu k věci pocházející ze zločinu a zároveň mající značnou hodnotu, a získal tak pro sebe značný prospěch.

11. Při respektování shora připomenuté zásady vymezené v § 2 odst. 1 trestního zákoníku tak měla být jednání obviněného dána právě tato právní kvalifikace. Obviněnému jako pachateli uvedeného zločinu lze totiž uložit (vedle trestu propadnutí majetku) trest odnětí svobody v rozmezí od dvou do osmi let. Tato pozdější právní úprava účinná v době rozhodování věci odvolacím soudem je tak oproti úpravě účinné v době spáchání posuzovaného skutku pro obviněného jako celek příznivější, neboť umožňuje uložit mírnější trest odnětí svobody, než v případě původní, v obžalobě užití právní kvalifikace⁵. Pokud odvolací soud posoudil jednání obviněného způsobem odlišným, tedy jako *zločin podílnictví podle § 216 odst. 1, odst. 4 písm. c) trestního zákoníku*, zatížil své rozhodnutí vadou spočívající v nesprávném právním posouzení skutku. I pokud by bylo připsáno,

⁵ Viz závěr odstavce 8. tohoto dovolání.

že ze strany odvolacího soudu šlo pouze o písařskou chybu, které se dopustil při slovním pojmenování trestného činu, je zřejmé, že v rámci právní kvalifikace tento soud ve prospěch obviněného pominul naplnění dalších okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby. Lze tedy uzavřít, že rozsudkem Městského soudu v Praze došlo k naplnění dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu.

12. Dalšího pochybení se pak odvolací soud dopustil rovněž v souvislosti s ukládáním trestu. Obviněný byl rozsudkem Městského soudu v Praze odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v délce dvou let. Tento trest mu byl přitom ukládán podle § 216 odst. 4 trestního zákoníku, u něhož dolní hranice trestní sazby činí dva roky⁶. Trest byl tedy Městským soudem v Praze uložen pod dolní hranicí trestní sazby stanovené v trestním zákoně na trestný čin, jímž soud obviněného uznal vinným, čímž byl naplněn dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu. V návaznosti na právě uvedené je vhodné pro úplnost doplnit, že soud druhého stupně při ukládání trestu nepostupoval podle § 58 trestního zákoníku a současně nebyly zaznamenány ani žádné skutečnosti, jež by svědčily o naplnění zákonných předpokladů pro eventuální využití institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody.

13. Lze tak shrnout, že jednáním obviněného M. M. byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty zločinu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 alinea první, odst. 3 písm. a), odst. 4 písm. c), d) trestního zákoníku ve znění účinném od 1. 10. 2020. Kvalifikoval-li přitom Městský soud v Praze zjištěné jednání jako zločin podílnictví podle § 216 odst. 1, 4 písm. c) trestního zákoníku, zatížil své rozhodnutí vadou ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. Ukládal-li pak uvedený soud obviněnému trest odnětí svobody sice podle § 216 odst. 4 trestního zákoníku, nicméně tento uložil ve výměře pod dolní hranicí zákonné trestní sazby, a to aniž by tak učinil za podmínek § 58 trestního zákoníku, zatížil své rozhodnutí vadou naplňující také dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhuji,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2020 sp. zn. 5 To 275/2020, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

⁶ Vydeme-li tedy z předpokladu, že Městský soud v Praze skutečně užil trestního zákoníku ve znění účinném od 1. 10. 2020 a přisouzený trestný čin pouze nesprávně pojmenoval. Ostatně spodní hranice trestní sazby v případě původní právní kvalifikace odpovídající době spáchání činu, podání obžaloby a rozhodování věci soudem prvního stupně, byla dokonce tři roky.

2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhovaným způsobem, vyjadřuji i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 17. března 2021

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce